

**ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ
ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗΣ ΟΞΕΩΣΗΣ**

Μάκρω Σονικιάν

Νεφρολόγος

ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΕΙΟ ΓΝΑ

ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΟΞΕΩΣΗ (ΜΟ) ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

- **ΑΥΞΗΣΗ ΟΞΕΟΣ (H^+)** ΣΤΟ ΣΩΜΑ
  - Αυξημένη παραγωγή H^+
  - Προσθήκη H^+ έξωθεν
  - Ανεπαρκής αποβολή φυσιολογικά παραγόμενων H^+
    - κατακράτηση λόγω ΧΝΝ
    - ανικανότητα του άπω σωληναρίου: άπω ΝΣΟ I, άπω ΝΣΟ IV
- **ΜΕΙΩΣΗ ΒΑΣΗΣ (HCO_3^-)** ΣΤΟ ΣΩΜΑ
  - Απώλεια HCO_3^- από το πεπτικό σύστημα
  - Απώλεια HCO_3^- από τους νεφρούς

ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΟΞΕΩΣΗ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

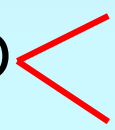
Διαταραχή της οξεοβασικής ισορροπίας που χαρακτηρίζεται από :

↓ pH ($<7,35$)
↓ HCO_3^- ($<22 \text{ mmol/L}$)
↓ pCO_2

ΧΑΣΜΑ ΑΝΙΟΝΤΩΝ (ΧΑ) =

= ΜΗ ΜΕΤΡΟΥΜΕΝΑ ΑΝΙΟΝΤΑ (ΜΜΑ) – ΜΗ ΜΕΤΡΟΥΜΕΝΑ ΚΑΤΙΟΝΤΑ (ΜΜΚ)

(αλβουμίνη, PO_4^{3-} , SO_4^{2-} , οργανικά ανιόντα) (Ca²⁺, Mg²⁺, κατιονικές πρωτεΐνες)

ΜΟ **ΧΑ αυξημένο**
ΧΑ φυσιολογικό (υπερχλωραιμική)

ΜΟ ΜΕ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΑΣΜΑ ΑΝΙΟΝΤΩΝ ή ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ

Παρατηρείται επί:

- Οξείας μεταβολικής οξέωσης σε ΜΕΘ (19-41%)

Brill SA, et al, Shock 2002

- Χρόνιας μεταβολικής οξέωσης (20-55%)

Kraut JA, et al, Am J Kidney Dis 2005

ΤΥΠΟΙ ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗΣ ΜΟ

- Υπερχλωραιμική ΜΟ από αραιώση **επί έγχυσης διαλυμάτων**
- Υπερχλωραιμική ΜΟ **επί παθολογικών καταστάσεων**

ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ ΑΠΟ ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ ΕΓΧΥΣΗΣ

ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ ΑΠΟ ΑΡΑΙΩΣΗ

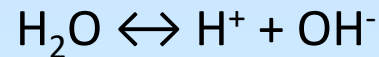
DELUTIONAL ACIDOSIS / POST INFUSION ACIDOSIS

Υπεύθυνα διαλύματα

- ✓ Διάλυμα NaCl με ισομοριακές ποσότητες Na^+ & Cl^-
(ισότονο 0,9%, υπότονο 0,45%, υπέρτονο 3%)
- ✓ Διάλυμα γλυκόζης
- ✓ Διάλυμα μαννιτόλης
- ✓ Διάλυμα Ringers Lactate
- ✓ Διαλύματα παρεντερικής διατροφής

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΡΟΣ & ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ

- Ισότονο διάλυμα NaCl 0,9%
- Είναι **όξινο διάλυμα (pH = 4,7-5,5)**
  - το νερό έχει μεγαλύτερη οξύτητα από το πλάσμα
  - η προσθήκη του άλατος στο νερό μεταβάλλει τη σταθερά διάστασης του ύδατος προς την κατεύθυνση της παραγωγής περισσότερων H⁺ :

Reddi BA, Int J Med Sci. 2013

- Έχει σχετικά **υψηλή περιεκτικότητα Cl⁻ (~150 mEq/L)** σε σύγκριση με το πλάσμα (~105 mEq/L)

ΔΙΑΛΥΜΑ NaCl & ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ

Η χορήγηση μεγάλων ποσοτήτων N/S

- ισοδυναμεί με προσθήκη οξέος στο σώμα
- προκαλεί διαστολή ενδαγγειακού όγκου
→ αραίωση / ↓ $[\text{HCO}_3^-]$ ορού
- ↑ $[\text{Cl}^-]$ πλάσματος > ↑ $[\text{Na}^+]$ πλάσματος → υπερχλωραιμία

MO

Morgan TJ, Crit Care. 2005;9:204–11

→ ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ

Το υπέρτονο διάλυμα NaCl 3% προκαλεί μεγαλύτερη αραίωση HCO_3^-
και σοβαρότερη ΜΟ

Morgan TJ. 2005 , Crit Care. 2005;9:204–11.

ΜΟ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ ΕΓΧΥΣΗΣ

- Διάλυμα dextrose 5% (D₅W)
- Διάλυμα μαννιτόλης

Προκαλούν:

- αραίωση / ↓ [HCO₃⁻] ορού → ΜΟ
  - ↓ [Na⁺] > ↓ [Cl⁻] ορού → σχετική υπερχλωραιμία
- } → ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ

- Διάλυμα Ringers Lactate / εξισορροπημένα διαλύματα

Περιέχουν οργανικά ανιόντα (πχ γαλακτικά) ως σταθερά υποκατάστατα των HCO₃⁻, που μεταβολίζονται στο ήπαρ σε HCO₃⁻. Προκαλούν

λιγότερο σοβαρή ΜΟ

ΜΟ ΑΠΟ ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ ΠΑΡΕΝΤΕΡΙΚΗΣ ΣΙΤΙΣΗΣ

- Τιτλοποιήσιμη οξύτητα διαλύματος - έστω και χαμηλή

- Μεταβολισμός αμινοξέων $\rightarrow \text{H}^+ \rightarrow \downarrow \text{HCO}_3^-$ πλάσματος για εξουδετέρωση των H^+

Heird WC et al, N Engl J Med 1972

Blum JE et al, N Engl J Med 1977

- Προσθήκη όξινων παραγόντων (HCl , οργανικά οξέα) για pH διαλύματος $\sim 5-5,4$

- $\rightarrow \uparrow \text{H}^+$ στο πλάσμα $\rightarrow \downarrow \text{HCO}_3^-$ πλάσματος για εξουδετέρωση των H^+

- $\rightarrow \uparrow \text{Cl}^-$

- $\rightarrow$ κανονική διήθηση και επαναρρόφηση Na^+ και Cl^-

- $\rightarrow$ υπερχλωραιμική ΜΟ

Terashima H et al, Jpn JPEN 1998

ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ
ΕΠΙ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ

- ❖ **Γαστρεντερική απώλεια HCO_3^-**
- ❖ **Διαταραχές νεφρικών σωληναρίων: Νεφροσωληναριακές οξεώσεις (ΝΣΟ)**
  - ✓ **Διαταραχές οξινοποίησης ούρων** (έκκρισης H^+ από το άπω νεφρικό σωληνάριο)
    - Άπω ΝΣΟ **τύπου I**
    - Άπω ΝΣΟ **τύπου IV**/υποαλδοστερονισμός
  - ✓ **Νεφρική απώλεια HCO_3^-** (δυσλειτουργίας του εγγύς σωληναρίου)
    - Εγγύς ΝΣΟ **τύπου II**

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗΣ ΜΟ

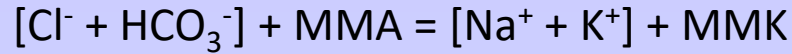
ΒΗΜΑ Α'. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΜΟ & ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΑΛΚΑΛΩΣΗ (ΑΑ)

➤ Εξέταση αερίων αρτηριακού αίματος

	ΜΟ	ΑΑ
pH	↓ <7,35	↑ >7,45
pCO ₂	↓	↓ <35
HCO ₃ ⁻	↓ <22	↓

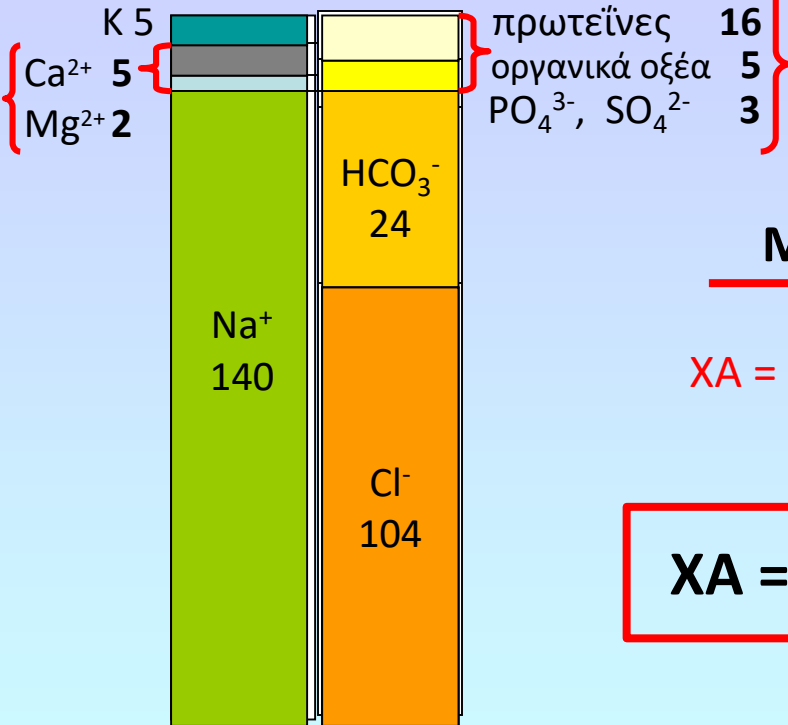
ΒΗΜΑ Β'. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΟ ΜΕ ΑΥΞΗΜΕΝΟ ΧΑ ΑΠΟ ΜΟ ΜΕ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΑ & ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΝΕΦΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΧΑΣΜΑ ΑΝΙΟΝΤΩΝ (Anion Gap)

MMK=7

MMA= 24

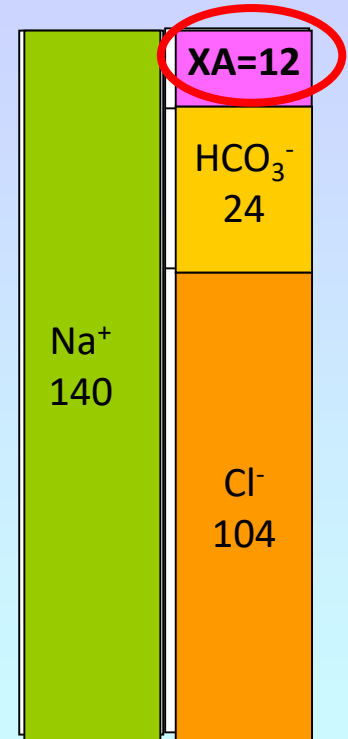

$$\text{MMA} - \text{MMK} = \text{XA}$$

$$\text{XA} = (\text{Na}^+ + \text{K}^+) - (\text{Cl}^- + \text{HCO}_3^-)$$

$$\text{XA} = \text{Na}^+ - (\text{Cl}^- + \text{HCO}_3^-)$$

XA ~ 10-15 mmol/L

$$\text{AG} = \text{Na}^+ - (\text{Cl}^- + \text{HCO}_3^-)$$

Witte DL et al, Clin Chem 1976

Winter SD et al, Arch Intern Med 1990

ΧΑΣΜΑ ΑΝΙΟΝΤΩΝ

Επηρεάζεται ιδιαίτερα:

- από την **αλβουμίνη ορού**:
επί αυξομείωσης sAlb επηρεάζεται κατά την ίδια κατεύθυνση

$$\text{Διορθωμένο ΧΑ} = \text{υπολογιζόμενο ΧΑ} + (4 - \text{sAlb}) \times 0,25$$

Carvounis CP, Feinfeld DA, Am J Nephrol 2000

- από τυχόν συνύπαρξη **XNN**
- Προσδιορισμός **Na⁺, K⁺, Cl⁻, αλβουμίνης ορού**
- Προσδιορισμός **κρεατινίνης ορού / ούρων για υπολογισμό eGFR / Clearance κρεατινίνης**

ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΜΟ ΜΕ ΑΥΞΗΜΕΝΟ & ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΑ

ΒΗΜΑ Γ'. ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΜΙΚΤΗΣ ΟΞΕΟΒΑΣΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ

- Υπολογισμός του πλεονάζοντος ΧΑ :

$$\text{Πλεονάζον ΧΑ} = \text{υπολογιζόμενο ΧΑ} - 12 = \text{Na}^+ - (\text{Cl}^- + \text{HCO}_3^-) - 12$$

- Προσθήκη της τιμής HCO_3^- ορού $\rightarrow$ άθροισμα

$$\text{Πλεονάζον ΧΑ} + \text{HCO}_3^-$$

- Εάν $(\text{Πλεονάζον ΧΑ} + \text{HCO}_3^-) > \text{ΦΤ HCO}_3^- \rightarrow \text{ΜΟ με } \uparrow \text{ΧΑ} + \text{μεταβολική αλκάλωση}$

(έχουν προστεθεί επιπλέον HCO_3^- στον ορό)

- Εάν $(\text{Πλεονάζον ΧΑ} + \text{HCO}_3^-) < \text{ΦΤ HCO}_3^- \rightarrow \text{ΜΟ με } \uparrow \text{ΧΑ} + \text{ΜΟ με φυσιολογικό ΧΑ}$

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΥΠΟΥ ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗΣ ΜΟ

ΒΗΜΑ Δ'. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΦΥΣΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

Αναζητούμε
την πιθανή παθολογική κατάσταση
που οδήγησε στην
υπερχλωραιμική ΜΟ

ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ ΑΠΟ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΗ ΑΠΩΛΕΙΑ HCO_3^-

Διάρροια/αυξημένος όγκος κοπράνων

Παροχετεύσεις αλκαλικών πεπτικών υγρών

Εντερική απόφραξη

Ουρητηροσιγμοειδοστομία

Χειρ/γική παράκαμψη νήστιδας ή ειλεού

Λαχνώδη αδενώματα που παράγουν

υγρό με υψηλή περιεκτικότητα σε HCO_3^-

Χορήγηση χλωριούχου ασβεστίου

Χορήγηση θεικού μαγνησίου

Χορήγηση χολεστυραμίνης

✓ Παραγωγή οξέων από την εντερική χλωρίδα

✓ Απώλεια HCO_3^- και λοιπών ανιόντων υπό μορφή αλάτων Na^+ και K^+

➤ → **ΜΟ**

➤ → ↓ ΕΞΟ / ↑ RAA →

→ ↑ επαναρρόφησης Na^+ και Cl^-

→ **υπερχλωραιμία**

υποκαλιαιμία

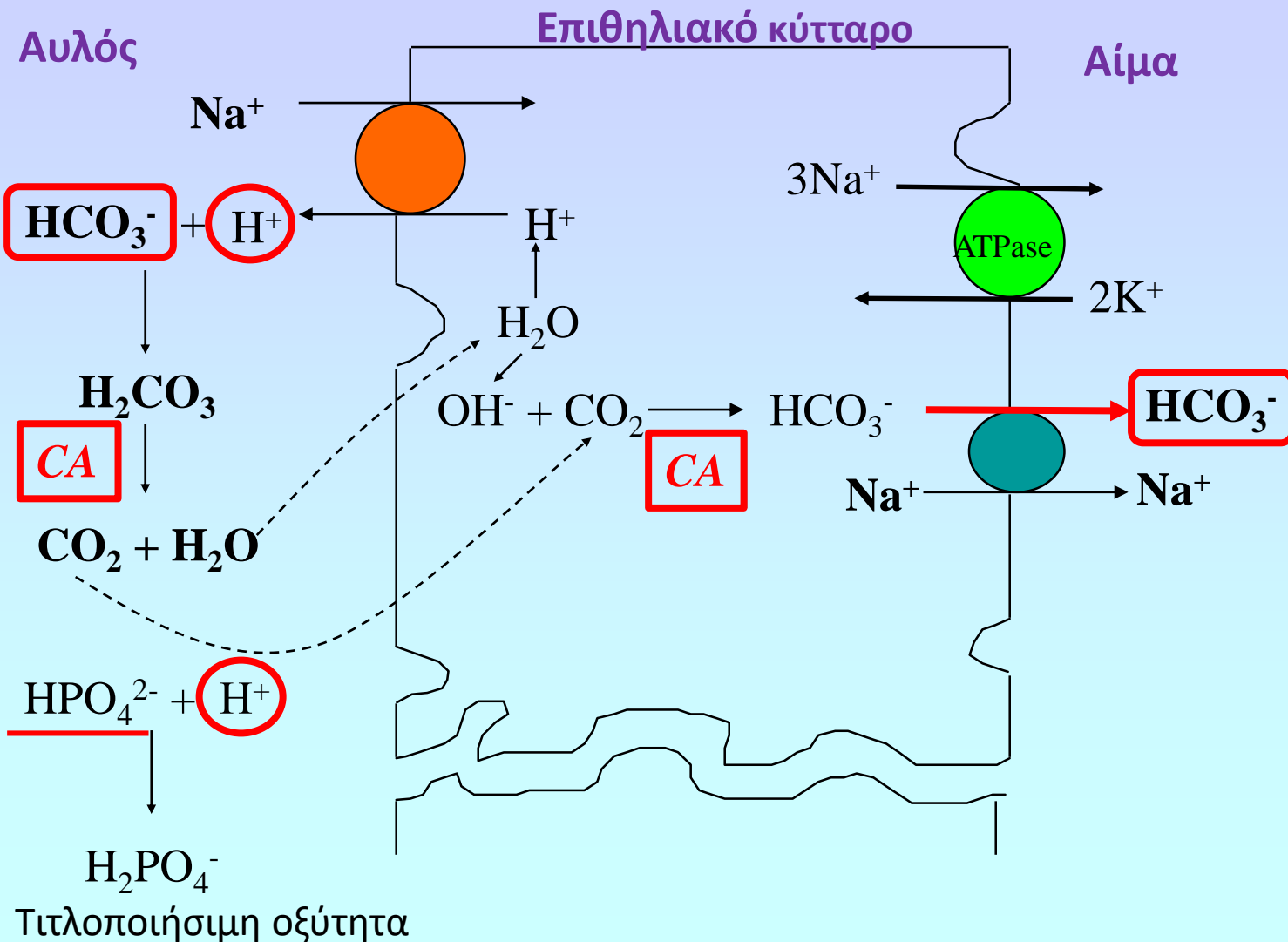
✓ Φυσιολογική αποβολή H^+ στο άπω

→ φυσιολογική οξινοποίηση ούρων

**ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ ΑΠΟ
ΑΠΩΛΕΙΑ HCO_3^- ΣΤΟ
ΕΓΓΥΣ ΝΕΦΡΙΚΟ ΣΩΛΗΝΑΡΙΟ
ΕΓΓΥΣ ΝΣΟ (ΝΣΟ ΤΥΠΟΥ II)**

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΑΝΑΡΡΟΦΗΣΗ HCO_3^- ΣΤΟ ΕΓΓΥΣ ΝΕΦΡΙΚΟ ΣΩΛΗΝΑΡΙΟ

Τα παραγόμενα H^+ καθημερινά από τον μεταβολισμό εξουδετερώνονται στον σωληναριακό αυλό από τα διηθούμενα HCO_3^- [και επίσης από τα H_2PO_4^- (τιτλοποιήσιμη οξύτητα)].

Για κάθε H^+ που δεσμεύεται από ένα HCO_3^- , επαναροφάται ένα HCO_3^- στο εγγύς (& αντίστροφα).

ΕΓΓΥΣ ΝΣΟ (ΝΣΟ ΤΥΠΟΥ ΙΙ)

Μειωμένη ικανότητα επαναρρόφησης HCO_3^-
στο εγγύς νεφρικό σωληνάριο

- ✓ $\downarrow$ HCO_3^- ορού
- ✓ ισοδύναμη κατακράτηση H^+ } → **ΜΟ** με $[\text{HCO}_3^-]$ ορού ~ 15 mmol/L
- ✓ αποβολή HCO_3^- με Na^+ & K^+
- $\downarrow$ ΕΞΟ / $\uparrow$ RAA
  - $\uparrow$ επαναρρόφησης Na^+ και Cl^- → **υπερχλωραιμία**
  - $\uparrow$ νεφρικής απέκκρισης K^+ → **υποκαλιαιμία**

ΕΓΓΥΣ ΝΣΟ (ΝΣΟ ΤΥΠΟΥ II)

- ✓ Μπορεί να **συνυπάρχουν** διαταραχές επαναρρόφησης γλυκόζης, ουρικού οξέος, φωσφορικών, κιτρικών, αμινοξέων
- ✓ ↓ α-OH-λίωση βιταμίνης D → **υπασβεσταιμία, σκελετικές διαταραχές**
- ✓ - Μέχρις ενός ορίου $[\text{HCO}_3^-]$ ορού, όλα τα HCO_3^- επαναρροφώνται.
  - Πέραν αυτού του ορίου, HCO_3^- αποβάλλονται στα ούρα → ποικίλος βαθμός απώλειας HCO_3^- → **ποικίλες τιμές pH ούρων.**
  - Λόγω φυσιολογικής απέκκρισης H^+ στο άπω σωληνάριο παρατηρούνται και πολύ χαμηλές τιμές **pH ούρων <5,3**

ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΗCO₃ - ΑΠΟ ΤΟ ΕΓΓΥΣ ΝΕΦΡΙΚΟ ΣΩΛΗΝΑΡΙΟ

Κληρονομικά νοσήματα	Επίκτητα νοσήματα	Φάρμακα/Τοξίνες
Νόσος Wilson	Δυσπρωτεϊναιμίες	Διαταραχή της
Κυστίωση	Πολλαπλόν μυέλωμα	δραστηριότητας της
Τυροσιναιμία	Μονοκλωνική γαμμαπάθεια	καρβονικής ανυδράσης
Σύνδρομο Lowe	Αμυλοείδωση	Ακεταζολαμίδη
Κληρονομική δυσανεξία στην φρουκτόζη	Νόσος ελαφρών αλύσεων	Σουλφονιλαμίδη
Ανεπάρκεια πυρουβικής καρβοξυλάσης	Κρουοσφαιριναιμία	Μαφενίδη
Μεταχρωματική λευκοδυστροφία	Διαμεσοσωληναριακές διαταραχές	Τοξική δράση
Μεθυλμαλονική οξυαιμία	Νεφρική μεταμόσχευση	Στρεπτοζωτοκίνη
	Απόρριψη νεφρικού μοσχεύματος	Μόλυβδος
	Σύνδρομο Sjögren	Υδράργυρος
	Κυστική νόσος του μυελού	Κάδμιο
	Νεφρωσικό σύνδρομο	L-αργινίνη
Διάφορες καταστάσεις	Αμυλοείδωση	Βαλπροϊκό οξύ
Χρόνια φλεβική θρόμβωση	Βαλκανική νεφροπάθεια	Γενταμικίνη
Κακοήθειες		Τετρακυκλίνη
Νυκτερινή παροξυσμική αιμοσφαιρινουρία	Διαταραχές μεταβολισμού βιταμίνης D (VD)	Ιφσοφαμίδη
Υπερπαραθυρ/σμός	Χρόνια υπασβεστιαμία	
	2παθής υπερπαραθυρ/σμός	

ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ ΑΠΟ

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΕΚΚΡΙΣΗΣ H^+ ΣΤΟ ΑΠΩ ΝΕΦΡΙΚΟ ΣΩΛΗΝΑΡΙΟ

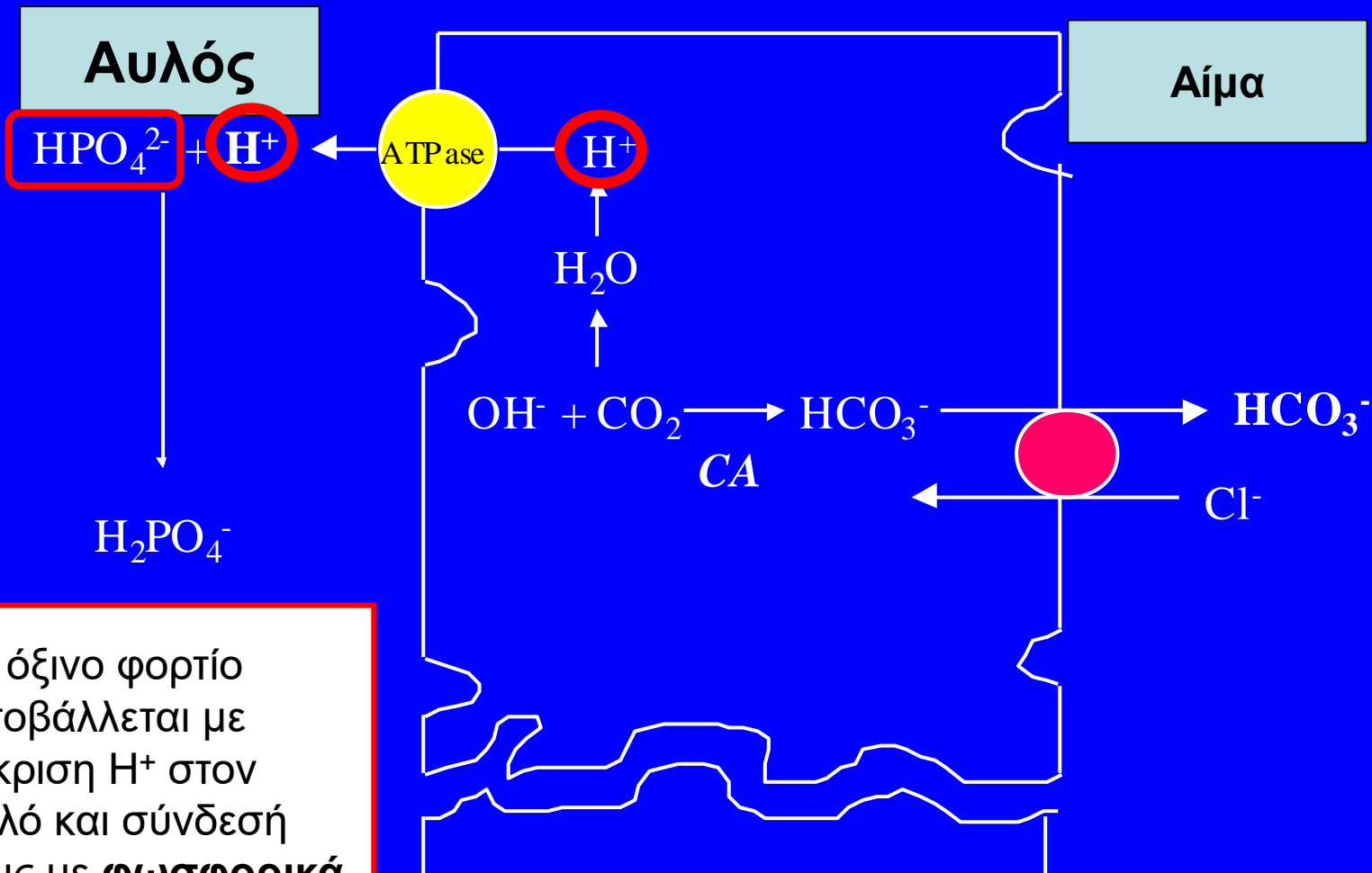
(ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΟΞΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΥΡΩΝ)

**- ΑΠΩ ΣΩΛΗΝΑΡΙΑΚΗ ΟΞΕΩΣΗ ΤΥΠΟΥ I
(ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΚΗ ΝΣΟ)**

**- ΑΠΩ ΣΩΛΗΝΑΡΙΑΚΗ ΟΞΕΩΣΗ ΤΥΠΟΥ IV
(ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΚΗ ΝΣΟ)**

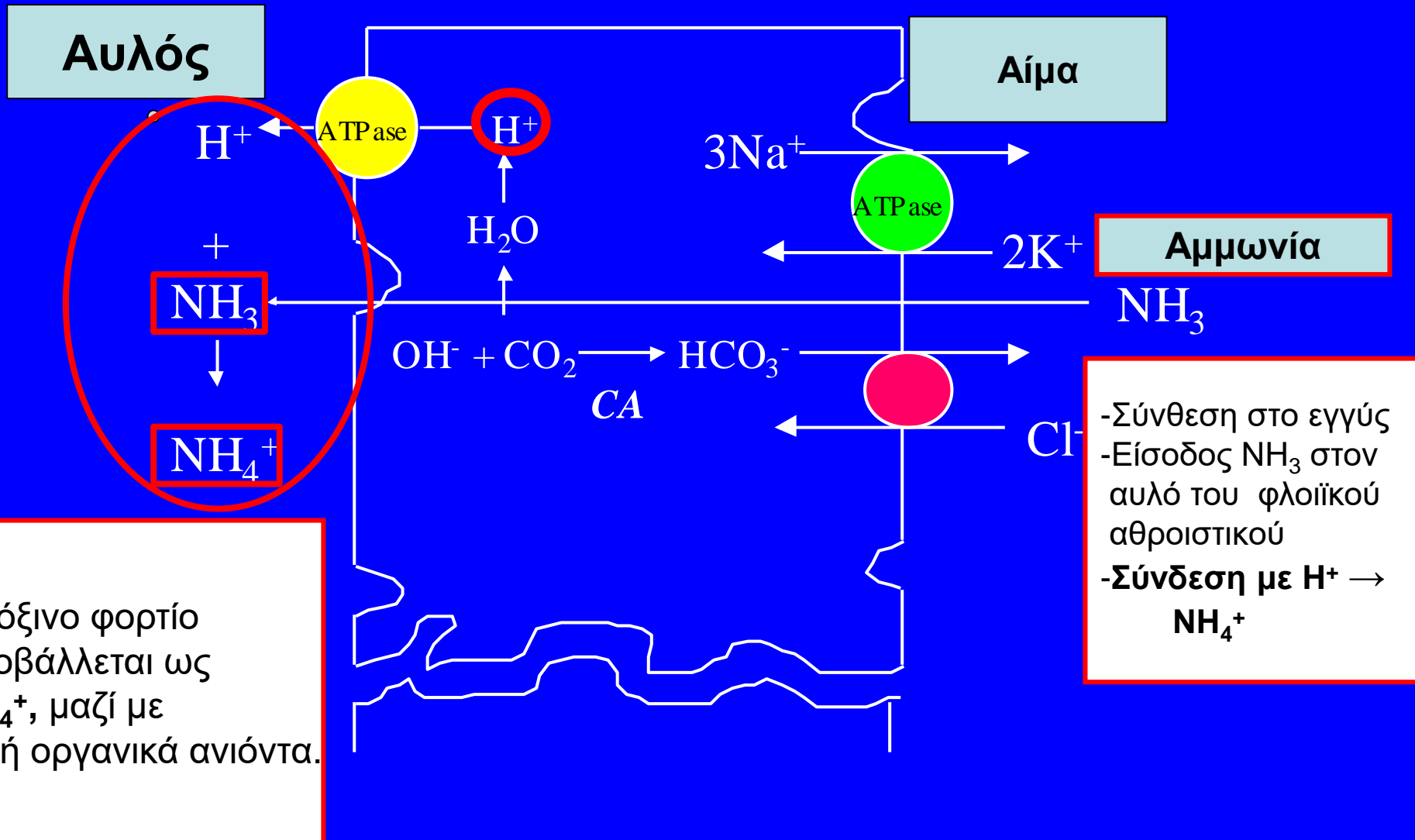
Άπω (αθροιστικό) σωληνάριο: τιτλοποιήσιμο οξύ

Το όξινο φορτίο αποβάλλεται με έκκριση H^+ στον αυλό και σύνδεσή τους με **φωσφορικά** ανιόντα.

Άπω (φλοιϊκό αθροιστικό) σωληνάριο: παγίδευση H^+ σε αμμώνιο

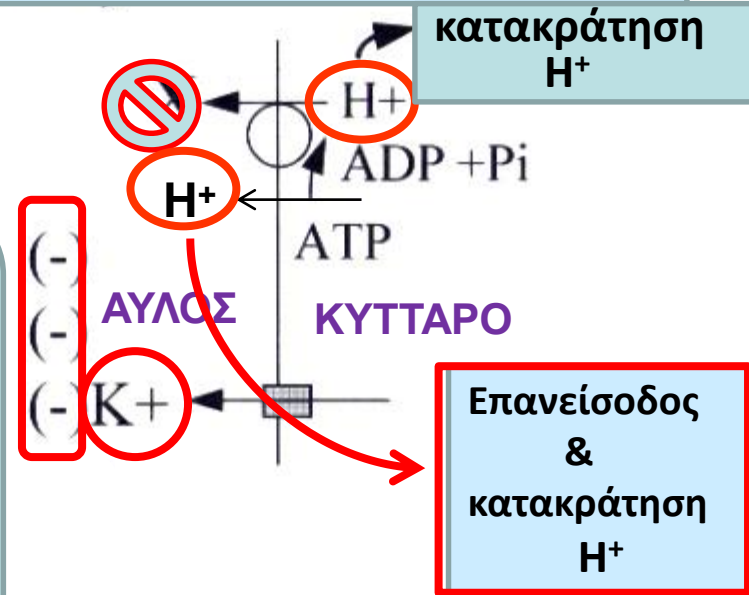

ΑΠΩ ΝΣΟ ΤΥΠΟΥ Ι (ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΑΠΩ ΝΣΟ)

Διαταραχή της αντλίας H^+ -ATP-άσης στον άπω νεφρώνα
Αυξημένη διαβατότητα του άπω σωληναρίου σε H^+

- Υπερχλωραιμική ΜΟ
- Υποκαλιαιμία
- ↓ απέκκριση NH_4^+
- Υψηλό pH ούρων

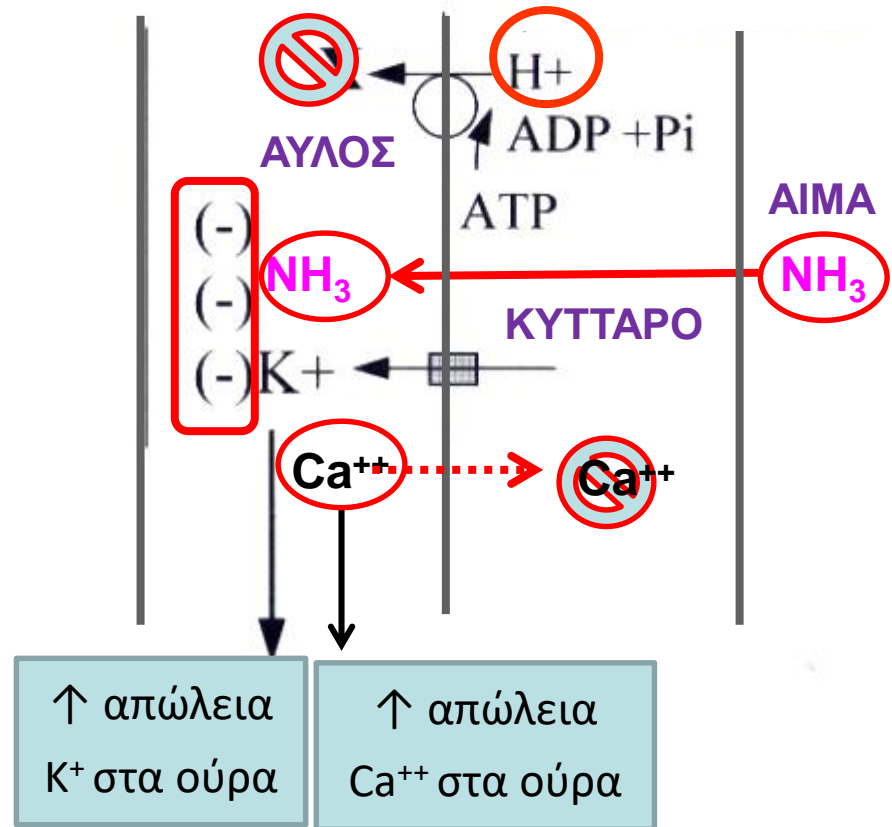
αποβολή των
συσσωρευόμενων
ανιόντων των οξέων
ως αλάτων με Na^+ &
 K^+ → ↓ ΕΞΟ →
↑ επαναρρόφησης
 Na^+ & Cl^- →
υπερχλωραιμία

ΑΤΕΛΗΣ ΑΠΩ ΝΣΟ ΤΥΠΟΥ Ι

- Αυξημένη αμμωνιογένεση →
αλκαλικό σωληναριακό υγρό →
↓ επαναρρόφησης Ca^{2+} →
υπερασβεστιουρία
- ΜΟ → **Υποκιτρικουρία**
- ↓ **κιτρικών στα ούρα** → καθίζηση Ca^{2+}
- ↓ απέκκριση NH_4^+ - υψηλό pH ούρων
→ ↓ **διαλυτότητας φωσφορικού Ca**

**ΝΕΦΡΑΣΒΕΣΤΩΣΗ/
/ΝΕΦΡΟΛΙΘΙΑΣΗ**

ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΚΗ ΑΠΩ ΝΣΟ ΤΥΠΟΥ Ι

Κληρονομική ελλειπτοκυττάρωση

Δρεπανοκυτταρική αναιμία

Σύνδρομο Marfan

Κυστική νόσος του μυελού

Ανεπάρκεια ή διαταραχή της

καρβονικής ανυδράσης

Διαμεσοσωληναριακές νεφροπάθειες

Χρόνια πνευμονεφρίτιδα

Αποφρακτική νεφροπάθεια

Μεταμόσχευση νεφρού

Λέπρα

Υπεροξαλουρία

Καταστάσεις με νεφρασβέστωση

Υπερπαραθυρεοειδισμός πρωτοπαθής

ή οικογενής

Υπερβιταμίνωση D

Σύνδρομο γάλακτος – αλκάλειος

Υπερθυρεοειδισμός

Ιδιοπαθής υπερασβεστιουρία

Κληρονομική δυσανεξία στη φρουκτόζη

Νόσος Fabry

Νόσος Wilson

Φάρμακα-τοξίνες

Αμφοτερικίνη Β

Τολουένιο

ΜΣΑΦ

Λίθιο

Cyclamate

Αυτοάνοσα νοσήματα

Υπεργαμμασφαιριναιμία

Κρυοσφαιριναιμία

Σύνδρομο Sjögren

Θυρεοειδίτιδα

Ιδιοπαθής πνευμονική ίνωση

Χρόνια ενεργός ηπατίτιδα

Πρωτοπαθής χολική κίρρωση

ΣΕΛ

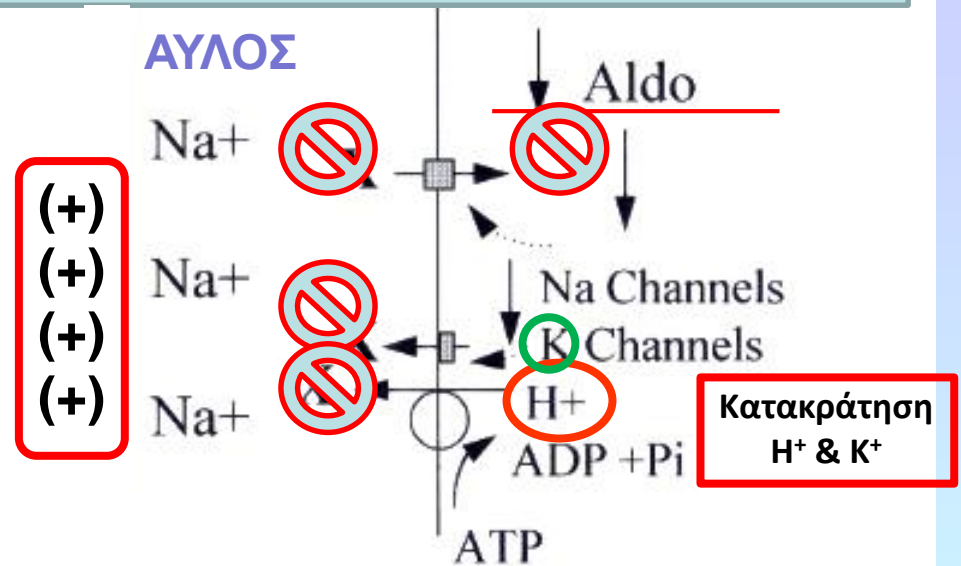
Συστηματική αγγειίτιδα

ΑΠΩ ΝΣΟ ΤΥΠΟΥ IV

Διαταραχή επαναρρόφησης Na^+ στο άπω σωληνάριο

- διαταραχή της διαφοράς ηλεκτρικού δυναμικού
- ανεπάρκεια αλδοστερόνης ή αντίσταση στην αλδοστερόνη

- Υπερχλωραιμική ΜΟ
- ↓ απέκκριση NH_4^+
- Υψηλό pH ούρων
- Υπερκαλιαιμία

↑ απώλεια Na^+ στα ούρα → ↓ ΕΞΟ →
↑ επαναρρόφηση Na^+ & Cl^- στο εγγύς
→ **υπερχλωραιμία**

↓ έκκριση στα ούρα/κατακράτηση H^+ → **ΜΟ**
↓ έκκριση H^+ στα ούρα → υψηλό pH ούρων

↓ έκκριση K^+ → Υπερκαλιαιμία

ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΚΗ ΑΠΩ ΝΣΟ

Ανεπάρκεια αλδοστερόνης μαζί με ανεπάρκεια γλυκοκορτικοειδών

Νόσος Addison

Αμφοτερόπλευρη επινεφριδεκτομή

Διαταραχές σύνθεσης στεροειδών λόγω ανεπάρκειας ενζύμων, λ.χ. 21-υδροξυλάση

Ανεπάρκεια αλδοστερόνης μεμονωμένη λόγω ανεπάρκειας ρενίνης

Διαβητική νεφροπάθεια

Χρήση β-αδρενεργικών υποδοχέων

Διαμεσοσωληναριακή νεφροπάθεια

Νόσος AIDS/HIV

Χρήση μη στεροειδών ΜΣΑΦ

Μεταμόσχευση νεφρού

Ανεπάρκεια αλδοστερόνης μεμονωμένη λόγω ηπαρίνης

Ανεπάρκεια corticosterone methyl oxydase (CMO) γενετικά μεταβιβαζόμενη

Ανεπάρκεια corticosterone methyl oxydase (CMO) παροδική κατά τη βρεφική ηλικία

Αναστολή του άξονα ρενίνης-αγγειοτενσίνης

Ενδογενής αναστολή του ΜΕΑ

Αποφρακτική νεφροπάθεια παιδικής ηλικίας

Αναστολή του ΜΕΑ από φάρμακα

Νεφροτοξικότητα κυκλοσπορίνης

Αποκλεισμός υποδοχέων AT 1 από φάρμακα

Μεταμόσχευση νεφρού

Αντίσταση στην έκκριση αλδοστερόνης

Χρήση σπιρονολακτόνης

Ψευδοϋποαλδοστερονισμός/σύνδρομο Gordon

Διαταραχές διαφορών δυναμικού

Αποφρακτική νεφροπάθεια

Τριαμετένη, αμιλορίδη

Δρεπανοκυτταρική αναιμία

Τριμεθοπρίμη

Λίθιο

Πενταμιδίνη

ΒΗΜΑ Ε΄. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΛΙΑΙΜΙΑΣ

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗΣ ΜΟ ΒΑΣΕΙ ΤΙΜΗΣ K^+ ΟΡΟΥ

- ✓ Αξιολόγηση K^+ ορού ($\pm$ ρενίνης, αλδοστερόνης ορού)

ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ

- υπερκαλιαιμία
αλδοστερόνη $\downarrow$
ρενίνη κφ ή $\downarrow$ } άπω ΝΣΟ τύπου IV
- υποκαλιαιμία { γαστρεντερική απώλεια HCO_3^-
εγγύς ΝΣΟ II
άπω ΝΣΟ τύπου I

ΒΗΜΑ Ε1'. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΚΗΣ ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗΣ ΜΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΓΓΥΣ ΝΣΟ

Προσδιορισμοί

K ⁺ ορού	ουρικό οξύ ούρων	pH ούρων
γλυκόζη ορού	κιτρικά ούρων	Test αλκαλοποίησης ούρων
ουρικό οξύ ορού	Ca ούρων	

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ	ΕΓΓΥΣ ΝΣΟ II	ΑΠΩ ΝΣΟ I
K ⁺ ορού	υποκαλιαιμία	υποκαλιαιμία
Γλυκόζη ούρων / ορού	γλυκοζουρία / ↓	κφ
Ουρικό ούρων / ορού	ουρικοζουρία / ↓	κφ
Φωσφορικά ούρων / ορού	φωσφατουρία / ↓	κφ
Κιτρικά ούρων	κιτρικουρία	κφ ή ↓
Test αλκαλοποίησης των ούρων FENCO ₃ ⁻	>15%	<5%
Ca ούρων	κφ	± υπερασβεστιουρία
pH ούρων	Δυνατότητα οξινοποίησης των ούρων (pH < 5.5)	Διαταραχή οξινοποίησης των ούρων (pH >5.3)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΠΩ ΝΣΟ

(Μειωμένη απέκκριση H^+ → μειωμένη απέκκριση NH_4^+)

Προσδιορισμός NH_4^+ ούρων

➤ Άμεση μέτρηση NH_4^+ ούρων

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ	ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΤΟΜΑ	ΑΠΩ ΝΣΟ
NH_4^+ ούρων 24ώρου	20-40 mEq/24h ή mmol/g creat	<u><20-40 mEq/24h</u>
Test οξινοποίησης ούρων: μέτρηση NH_4^+ ούρων στις 3-5 ημέρες μετά από φόρτιση με NH_4Cl 0,1g/kg	>200 mEq/24h	<200 mEq/24h

Katagawa K et al, Kidney Int 1989

➤ Έμμεσος προσδιορισμός NH_4^+ ούρων

- ΧΑ ούρων
- Ωσμωτικό ΧΑ ούρων

ΧΑΣΜΑ ΑΝΙΟΝΤΩΝ (ΧΑ) ΟΥΡΩΝ

Χρησιμοποιείται επί αποβολής του NH_4^+ μαζί με Cl^-

$\text{ΧΑ ούρων} = [\text{Na}^+] \text{ ούρων} + [\text{K}^+] \text{ ούρων} - [\text{Cl}^-] \text{ ούρων}$

$$\Phi\text{T} = 0$$

Υπερχλωραιμική ΜΟ: ΧΑ ούρων = -20 έως -50 mmol/L - θετικό

Goldstein MB et al, Am J Med Sci 1996

Επί υπερχλωραιμικής ΜΟ

λόγω απώλειας HCO_3^- μέσω του πεπτικού συστήματος & επί εγγύς ΝΣΟ

→ αυξημένη αποβολή NH_4Cl στα ούρα → ↑ $[\text{Cl}^-]$ ούρων

→ ΧΑ ούρων αρνητικότερο

ΧΑ ούρων <-50 mmol/L υποδηλώνει απώλεια HCO_3^- από τον ΓΕΣ ή εγγύς ΝΣΟ.

**ΧΑ ούρων >-20 mmol/L ή θετικό υποδηλώνει πιθανή άπω ΝΣΟ
(αδυναμία αποβολής NH_4Cl)**

Halperin ML, Kamel KS. J Am Soc Nephrol 2010

ΩΣΜΩΤΙΚΟ ΧΑΣΜΑ ΑΝΙΟΝΤΩΝ (ΩΧΑ) ΟΥΡΩΝ

Χρησιμοποιείται *επί κάθε περίπτωσης υπερχλωραιμικής ΜΟ*.

Εκφράζει το NH_4^+ που αποβάλλεται στα ούρα είτε μαζί με Cl^- είτε με άλλο ανιόν

ΩΧΑ ούρων =

μετρηθείσα ωσμωτικότητα ούρων – (2 x $[\text{Na}^+ + \text{K}^+]$ + $\text{BUN}_{\text{mg/dl}}/2,8$ + $\text{Glucose}_{\text{mg/dl}}/18$)

$[\text{NH}_4^+]$ ούρων = ΩΧΑ ούρων : 2

Dyck RF et al, Am J Nephrol 1990

↓ ΩΧΑ ούρων σημαίνει ↓ $[\text{NH}_4^+]$ ούρων και συνηγορεί υπέρ άπω ΝΣΟ

Halperin ML et al., Clin Invest Med 1988

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΠΩ ΝΣΟ

- **Test αλκαλοποίησης ούρων** με έγχυση διαλύματος NaHCO_3 έως ότου επιτευχθούν:
  - HCO_3^- ορού $\sim 25 \text{ mmol/L}$
  - pH ούρων $>7,5$
- Μέτρηση pCO_2 αίματος και ούρων και υπολογισμός της διαφοράς τους (pCO_2 ούρων - pCO_2 αίματος)
  - ✓ Φυσιολογικά:
 pCO_2 ούρων $> \text{pCO}_2$ αίματος κατά 30-70 mmHg
  - ✓ Επί άπω ΝΣΟ:
διαφορά **pCO_2 ούρων - pCO_2 αίματος $< 30 \text{ mmHg}$**

Kim S et al. Kidney Int 2004

- **Test οξινοποίησης των ούρων** με χορήγηση **φουροσεμίδης** 40-80 mg και **φθοριοκορτιζόνης** 1-2 mg και προσδιορισμός **pH σε ούρα 3-4h**

Φυσιολογικά : $\rightarrow \text{pH}$ ούρων $<5,3$

Άπω ΝΣΟ : $\rightarrow \text{pH}$ ούρων >6

Walsh SB et al, Kidney Int 2007

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

- ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΟΞΕΩΣΗ ή ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΑΛΚΑΛΩΣΗ ;
- ΜΟ ΜΕ ΑΥΞΗΜΕΝΟ ή ΜΕ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΑ ;
- ΜΟ ΑΜΙΓΗΣ ή ΜΙΚΤΗ ; → Πλεονάζον ΧΑ + HCO_3^-
- ΥΠΕΡΧΛΩΡΑΙΜΙΚΗ ΜΟ ΑΠΟ ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ ή ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ;
- ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ
  - απώλεια HCO_3^- από το πεπτικό
  - απώλεια HCO_3^- από τους νεφρούς /από το εγγύς σωληνάριο: ΝΣΟ II
  - διαταραχή οξινοποίησης ούρων στο άπω σωληνάριο: ΝΣΟ I ή ΝΣΟ IV
- ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΑΣ ; → ΝΣΟ IV
- ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΑΣ ;
  - ΑΠΩΛΕΙΑ HCO_3^- ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΟ ΣΩΛΗΝΑ ; → ΙΣΤΟΡΙΚΟ, ΧΑ ΟΥΡΩΝ
  - ΕΓΓΥΣ ΝΣΟ ;
    - ΧΑ ΟΥΡΩΝ <50 mmol/L, TEST ΑΛΚΑΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΟΥΡΩΝ: $\text{FEnCO}_3^- >15\%$**
  - ΑΠΩ ΝΣΟ I;
    - ΧΑ ΟΥΡΩΝ <50 mmol/L, ΩΧΑ ΟΥΡΩΝ ↓**
    - TEST ΑΛΚΑΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΟΥΡΩΝ: pCO_2 ΟΥΡΩΝ - pCO_2 ΑΙΜΑΤΟΣ <30 mmHg**
    - TEST ΟΞΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΟΥΡΩΝ: pH ΟΥΡΩΝ >6**

Ευχαριστώ